

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Kraków, dnia 02.10.2019

Recenzja rozprawy doktorskiej

pt. „*Ocena nasilenia lęku, depresji, wpływu traumy u rodziców dzieci z chorobą nowotworową w zależności od osobistych zasobów rodziców oraz przebiegu choroby i leczenia dziecka*”

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

mgr Ewelina Chrapek

Promotor: prof. dr hab. n. med. Agnieszka Gmitrowicz

Zakład Psychologii Zdrowia

Sytuacja zdrowotna dziecka, a w szczególności choroba nowotworowa, powoduje w rodzinie poczucie nieprzewidywalności zdarzeń i utratę kontroli. Stresory działające na system rodzinny związane są nie tylko z obawą o życie dziecka, ale także z intensywnym leczeniem i jego efektami ubocznymi, cierpieniem dziecka, częstymi hospitalizacjami oraz destabilizacją funkcjonowania całej rodziny. Ocena przejawianych trudności w sferze psychicznej oraz zasobów posiadanych przez rodziców w procesie leczenia dziecka ma kluczowe znaczenie w kontekście jakości funkcjonowania w roli opiekuna, jak też oddziaływania na stan psychiczny chorego dziecka.

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

Realizacja podjętego przez Doktorantkę projektu badawczego jest uzasadniona względami teoretycznymi i praktycznymi. Podjęty temat dotyczy niewątpliwie mało rozpoznanego i opracowanego zagadnienia, stąd przeprowadzone badania uważam za wysoce celowe i nowatorskie a niniejsza rozprawa jest także bardzo cennym uzupełnieniem luki widocznej w analizach naukowych.

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Rozprawa doktorska mgr Eweliny Chrapek liczy 131 stron (wraz ze spisem tabel i rycin) i obejmuje: 5 rycin, 34 tabele, spis piśmiennictwa uwzględniający 236 pozycji oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Bibliografia jest obszerna i składa się z odpowiednio dobranych i prawidłowo zapisanych pozycji polskich i zagranicznych, w znacznej mierze z ostatnich 10 lat.

Konstrukcja dysertacji jest klarowna, ma typowy układ metodologiczny, składa się z części teoretycznej i empirycznej.

W części teoretycznej Autorka przedstawiła specyfikę chorób nowotworowych wieku rozwojowego z charakterystyką nowotworów układu krwiotwórczego u dzieci. Omówiła także leczenie białaczek i chłoniaków, z uwzględnieniem efektów ubocznych leczenia oraz psychospołecznych aspektów leczenia.

Walorem części teoretycznej jest dokonanie na podstawie literatury analizy wpływu choroby nowotworowej dziecka na system rodzinny. Pragnę podkreślić niezwykle cenne uwzględnienie przez Doktorantkę problemu zaburzeń psychicznych u rodziców (zaburzenia lękowe, stres potraumatyczny, zaburzenia depresyjne) oraz roli zasobów osobistych rodziców w radzeniu sobie z chorobą dziecka.

Autorka w sposób wyczerpujący przedstawiła analizowany problem w świetle literatury oraz wykazała w tej części dysertacji doniosłość tematu swojej pracy i badań realizowanych w konwencji badań interdyscyplinarnych - medycyny i psychologii. Należy podkreślić, że opracowanie jest syntetyczne i komunikatywne. Rozważania Autorki są wyczerpujące i bardzo dobrze wyważone, opierają się na właściwie dobranych materiałach źródłowych. Doktorantka wykazała dużą staranność i wnikliwość oraz umiejętność sprawnego posługiwania się cytowanym piśmiennictwem.

Część empiryczną poprzedza omówienie założeń metodologicznych i organizacyjnych badań. Doktorantka zaprezentowała cele pracy, hipotezy badawcze, metodologię badań, charakterystykę grupy badanej, procedurę badania, opis zastosowanych narzędzi badawczych. Następnie Autorka dysertacji zaprezentowała wyniki swoich badań. Rozprawę kończy dyskusja oraz wnioski.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Zarówno układ pracy, jak i dobór i znajomość, a także ujęcie literatury przedmiotu (i to z kilku dziedzin), dobór metod i narzędzi badawczych świadczą o bardzo dobrym przygotowaniu metodologicznym Autorki, jednocześnie o poprawnym warsztacie naukowo-dydaktycznym. Edytorska strona rozprawy nie budzi zastrzeżeń.

Doktorantka sformułowała następujące problemy badawcze :

1. Ocena dynamiki nasilenia objawów lęku, stresu potraumatycznego, depresji u rodziców w przebiegu leczenia dzieci z białaczką oraz chłoniakiem w zależności od: etapu leczenia dziecka, czasu który upłynął od momentu diagnozy oraz czynników rokowniczych.

2. Ocena wybranych zmiennych warunkujących adaptację rodziców w przebiegu leczenia choroby nowotworowej dziecka, w tym posiadanych przez rodziców wsparcia społecznego, stylów radzenia sobie ze stresem oraz poczucia koherencji.

3. Porównanie nasilenia objawów lęku, stresu potraumatycznego, depresji w przebiegu leczenia dziecka w grupie rodziców dzieci z diagnozą białaczki i w grupie rodziców dzieci z diagnozą chłoniaka.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Doktorantka sformułowała następujące hipotezy badawcze :

1. Istnieje zależność między nasileniem lęku, stresu potraumatycznego, depresji u rodziców a etapem leczenia dziecka. Najwyższe nasilenie objawów występuje na etapie diagnozy i rozpoczęcia leczenia dziecka.

2. Istnieje zależność między nasileniem lęku, stresu potraumatycznego, depresji u rodziców a czasem, który upłynął od momentu diagnozy dziecka. Nasilenie objawów zmniejsza się w kolejnych punktach czasowych od momentu diagnozy dziecka.

3. Czynniki rokownicze w przebiegu choroby u dziecka różnicują nasilenie lęku, stresu potraumatycznego, depresji u rodziców. Rodzice dzieci z chorobą o gorszym rokowaniu przejawiają wyższy poziom nasilenia lęku, depresji, wpływu traumy, aniżeli rodzice dzieci z chorobą o lepszym rokowaniu.

4. Wsparcie społeczne stanowi predyktor nasilenia lęku, stresu potraumatycznego, depresji u rodziców w przebiegu leczenia dziecka. Rodzice deklarujący wysokie wskaźniki w zakresie wsparcia społecznego przejawiają niższy poziom nasilenia lęku, stresu potraumatycznego, depresji aniżeli rodzice, którzy deklarują niskie wskaźniki wsparcia.

5. Style radzenia sobie ze stresem stanowią predyktory nasilenia lęku, stresu potraumatycznego, depresji w przebiegu leczenia dziecka.

6. Poczucie koherencji stanowi predyktor nasilenia lęku, stresu potraumatycznego, depresji u rodziców w przebiegu leczenia dziecka. Rodzice o wyższym poziomie poczucia koherencji przejawiają niższy poziom nasilenia lęku, stresu potraumatycznego, depresji aniżeli rodzice o niższym poczuciu koherencji. Istnieją różnice w rozkładzie nasilenia objawów lęku, stresu potraumatycznego, depresji w przebiegu leczenia dziecka między grupą rodziców dzieci z diagnozą białaczki oraz grupą rodziców dzieci z diagnozą chłoniaka.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Do zrealizowania celu badań Doktorantka zastosowała następujące metody badawcze: autorską ankietę socjo-demograficzną, kwestionariusz dla lekarza prowadzącego dziecko opisujący zmienne dotyczące choroby i leczenia dziecka, Inwentarz Depresji Becka, Inwentarz Stanu i Cechy Lęku, Zrewidowaną Skala Wpływu Zdarzeń, Kwestionariusz Wsparcia Społecznego, Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych oraz Kwestionariusz Orientacji Życiowej.

Należy podkreślić zasadność i poprawność dobranych narzędzi badawczych.

Osoby badane to rodzice dzieci z diagnozą nowotworu, spełniające kryteria włączenia do badania, zgodę wyraziło 88 rodziców (matki lub ojcowie danego dziecka). Z powodu rezygnacji z udziału w badaniu (25 rodziców), zgonu dziecka (4 rodziców) lub braku kontaktu (12 rodziców) w pierwszym etapie badania (t1) ostatecznie uczestniczyło 47 rodziców. Ze względu na rezygnację z udziału w badaniu (12 rodziców) oraz brak kontaktu (3 rodziców) do drugiego etapu (t2) zakwalifikowano 32 rodziców. Natomiast w trzecim etapie badania (t3) udział wzięła grupa 31 rodziców (1 rodzic wykluczony z powodu zgonu dziecka). Najczęstszym powodem odmowy udziału w badaniu podawanym przez rodziców był brak czasu w związku z opieką nad dzieckiem.

Kryteria włączenia do grupy badanej to: rodzice pełnoletni, którzy wyrazili świadomą, dobrowolną zgodę na udział w badaniu; rodzice zdolni porozumiewać się w języku polskim; rodzice dzieci w wieku 0 -18, u których wykryto białaczkę lub chłoniaka; rodzice dzieci będących w okresie nieprzekraczającym miesiąc od momentu diagnozy, które zostały zakwalifikowane do leczenia.

Kryteria wyłączenia to: rodzice dzieci, u których przed diagnozą nowotworu obecna była inna poważna choroba, wpływającą na jakość życia dziecka np. zaburzenie rozwoju.

Wszystkie dzieci rodziców biorących udział w badaniu były pacjentami Kliniki Pediatrii, Onkologii, Hematologii i Diabetologii Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (Oddział Pediatrii, Onkologii i Hematologii Dzieci Starszych, Oddział Pediatrii, Onkologii i Hematologii

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

Dzieci Młodszych oraz Oddział Leczenia Jednego Dnia Onkohematologii Dziecięcej) w latach 2014- 2018.

Protokół badania, wzór informacji o badaniu oraz formularz świadomej zgody na udział w badaniu zostały zatwierdzone przez Komisję Bioetyczną Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (uchwała nr RNN/112/14/KE z 17.06.2014).

Wyniki badań Doktorantka opracowała zgodnie z wytyczonym tokiem postępowania metodologicznego. Przeprowadzone badania wykazały, że nasilenia objawów lęku, stresu potraumatycznego oraz depresji u rodziców zmniejszyło się w okresie roku od momentu diagnozy dziecka. Najwyższe nasilenie objawów zaobserwowano do miesiąca od diagnozy. Nasilenie objawów różniło się w poszczególnych etapach leczenia dziecka.

Najwyższe nasilenie rodzice demonstrują na etapie diagnozy i rozpoczęcia leczenia, najniższe w okresie po zakończeniu leczenia intensywnego.

Analiza zmienności objawów w zależności od etapu leczenia wykazała ich dynamikę: niektóre objawy istotnie zmniejszyły się pomiędzy etapami leczenia, inne utrzymały się na podobnym poziomie.

Predyktorami dla objawów lęku, stresu potraumatycznego, depresji okazał się styl skoncentrowany na emocjach, występujący na każdym z trzech etapów badania, z kolei styl skoncentrowany na unikaniu okazał się istotnym predyktorem dla objawów lęku oraz depresji na etapie do miesiąca od diagnozy.

Niższy poziom poczucia koherencji u rodziców w okresie pół roku od momentu diagnozy stanowił predyktor dla objawów depresji i objawów stresu potraumatycznego w wymiarze pobudzenia, jak też dla objawów depresji i lęku - rok od diagnozy.

Rodzice dzieci, u których wystąpiły efekty uboczne ze strony narządów i układów w okresie roku od momentu diagnozy przeżywają więcej objawów lęku aniżeli rodzice dzieci, u których takich objawów nie zaobserwowano.

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

Rodzice dzieci z białaczką wykazują wyższe nasilenie stresu potraumatycznego w wymiarze ogólnym oraz w wymiarze pobudzenia w okresie do miesiąca od momentu diagnozy, aniżeli rodzice dzieci z chłoniakiem.

Część empiryczna jest bardzo ciekawa poznawczo. Wyniki badań własnych przedstawiono w postaci zarówno tabelarycznej, jak i graficznej, co ułatwia przekaz i odbiór treści.

Podsumowując część empiryczną, pragnę podkreślić, że wyniki zostały opracowane szczegółowo a kierunki statystycznej analizy wyników badań wskazują na profesjonalizm Doktorantki w zakresie badań jakościowych bazujących na statystyce.

W rozdziale Dyskusja, który kończy część empiryczną dysertacji Doktorantka podsumowała wyniki swoich badań. Obszerna i bardzo dobrze napisana dyskusja konfrontuje otrzymane dane z współczesnym, dobrze dobranym piśmiennictwem. Doktorantka wykazała się umiejętnością krytycznej oceny uzyskanych wyników. Przeprowadzona dyskusja wskazuje na bardzo dobry warsztat naukowy Autorki rozprawy.

Na podstawie wyników badań Doktorantka sformułowała następujące wnioski:

1. Nasilenie objawów lęku, stresu potraumatycznego oraz depresji u rodziców dzieci z chorobą nowotworową zmniejsza się w przebiegu leczenia dziecka. Najwyższe nasilenie objawów wykazano w okresie do miesiąca od diagnozy, najniższe - rok od momentu diagnozy.
2. Zmniejszenie nasilenia objawów wykazano także w zakresie etapów leczenia dziecka - najwyższe nasilenie objawów rodzice demonstrują na etapie diagnozy i rozpoczęcia leczenia, najniższe w okresie po zakończeniu leczenia intensywnego. Przy czym zmiany w nasileniu objawów wzdłuż etapów leczenia cechuje specyficzna dynamika, istotna z punktu widzenia diagnozy oraz planowania interwencji. Niektóre objawy zmniejszają swoje nasilenie pomiędzy poszczególnymi etapami leczenia dziecka, inne - utrzymują się na podobnym poziomie.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

Różnice w nasileniu objawów pomiędzy etapem leczenia intensywnego i etapem po zakończonym leczeniu intensywnym zaznaczyły się wyłącznie w zakresie objawów intruzji, natomiast pomiędzy etapem leczenia intensywnego i etapem leczenia podtrzymującego remisję różnice dotyczyły tylko objawów pobudzenia. Z kolei zmiany związane ze zmniejszeniem nasilenia wszystkich badanych objawów zaobserwowano między etapem diagnozy i rozpoczęcia leczenia i etapem leczenia podtrzymującego oraz między etapem diagnozy i rozpoczęcia leczenia i etapem po zakończonym leczeniu intensywnym. W grupie ryzyka gorszego przystosowania w przebiegu leczenia choroby nowotworowej dziecka w zakresie przeżywanego objawów lęku, stresu potraumatycznego, depresji znaleźli się rodzice, którzy wykorzystywali na przestrzeni roku od momentu diagnozy styl radzenia sobie skoncentrowany na emocjach, podczas, gdy wykorzystywanie stylu unikowego, ale tylko w okresie diagnozy, pełni korzystną rolę w przystosowaniu, chroniąc przed objawami lęku oraz depresji.

3. W grupie ryzyka gorszego przystosowania w przebiegu leczenia choroby nowotworowej dziecka w zakresie przeżywanego objawów stresu potraumatycznego w wymiarze pobudzenia oraz objawów depresji znaleźli się rodzice u których zaobserwowano niski poziom poczucia koherencji pół roku od momentu diagnozy, natomiast w grupie ryzyka gorszego przystosowania w zakresie objawów lęku i depresji znaleźli się rodzice z niskim poziomem poczucia koherencji w okresie roku od momentu diagnozy.

4. W grupie ryzyka gorszego przystosowania w przebiegu leczenia choroby nowotworowej dziecka w zakresie przeżywanego objawów lęku znajdują się rodzice, których dziecko w okresie roku od momentu diagnozy doświadczyło efektów ubocznych leczenia ze strony narządów i układów.

5. W procesie adaptacji do choroby dziecka rodzice dzieci z białaczką przeżywają więcej objawów stresu potraumatycznego w początkowym okresie od momentu diagnozy w porównaniu do rodziców dzieci z chłoniakiem.

6. Uzyskane wyniki dają podstawę do sformułowania implikacji praktycznych dotyczących psychoedukacji rodziców oraz zaleceń służących oddziaływaniom diagnostyczno-terapeutycznym.

Wysunięte przez Doktorantkę wnioski są spójne z postawionymi celami pracy oraz wynikami przeprowadzonych badań.

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

W mojej ocenie większość wniosków powtarza otrzymane wyniki, zaś tylko niektóre z nich stanowią syntezę przeprowadzonych badań. Ponadto w pracy brak jest załącznika z zastosowanymi narzędziami badawczymi, jednakże te uwagi nie umniejszają bardzo wysokiej oceny całości rozprawy.

Konkluzja końcowa

Na zakończenie oceny wartości poznawczej i aplikacyjnej recenzowanej rozprawy doktorskiej mgr Eweliny Chrapek wyrażam pogląd, iż Doktorantka wykazała się rozeznaniami zastanej wiedzy teoretycznej oraz dojrzałością warsztatu badawczego. Metodologia i przebieg badania miały solidne podstawy w przedstawionym przeglądzie literatury. Tekst rozprawy napisany jest starannie, poprawnym językiem.

Doktorantka w poszczególnych frazach swojej dysertacji wykazała się wysokim poziomem znajomości zagadnienia. Formalna struktura rozprawy doktorskiej nie budzi logiczno-metodologicznych zastrzeżeń. Zamierzony plan analiz został przeprowadzony konsekwentnie, z wykorzystaniem różnorodnych, zaawansowanych, adekwatnych metod analizy statystycznej.

Badania niewątpliwie są nowatorskie ponadto były czasochłonne, wymagały pracowitości, dokładności i rzetelności. Doktorantka dokonała obszernej analizy zebranych danych, zaś uzyskane wyniki przedstawiła w jasny i zrozumiały sposób.

W podsumowaniu stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska

pt. „*Ocena nasilenia lęku, depresji, wpływu traumy u rodziców dzieci z chorobą nowotworową w zależności od osobistych zasobów rodziców oraz przebiegu choroby i leczenia dziecka*” Pani mgr Eweliny Chrapek spełnia warunki określone w art. 11 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych, to jest stanowi oryginalne rozwiązanie zagadnienia naukowego oraz dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej w danej dyscyplinie naukowej oraz umiejętności tworzenia warsztatu badawczego.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa
i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

UNIwersYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Doktorantka przeprowadziła trudne, czasochłonne badanie prospektywne z udziałem rodziców dziecka chorego onkologicznie, które wymagało nie tylko rozbudowanego warsztatu naukowego, ale także wysokich kompetencji społecznych. Ponadto

Ogólnie oceniam niniejszą pracę bardzo pozytywnie i mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie mgr Eweliny Chrapek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie wnoszę o wyróżnienie recenzowanej rozprawy doktorskiej ze względu na jej bardzo wysoką wartość dowodową, gdyż :

1. Stanowi kompleksową ocenę w oparciu o badania prospektywne sytuacji rodziny dziecka chorego onkologicznie.
2. Uzyskane wyniki mogą istotnie poprawić efektywność oddziaływań psychoedukacyjnych, poprzez uwzględnienie specyficznej dynamiki etapów leczenia dziecka.
3. Wnosi dużą, oryginalną wartość poznawczą do rozumienia czynników ryzyka i czynników ochronnych występowania zaburzeń psychicznych u rodziców dziecka chorego onkologicznie.
4. Przedstawia potencjalną, praktyczną wartość, co jest dodatkowym miernikiem wartościowej pracy naukowej.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Instytut Pielęgniarstwa

i Położnictwa

Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab.

Marta Makara-Studzińska

Kierownik Zakładu

Prof. dr hab. Marta Makara-Studzińska
specjalista psycholog kliniczny
specjalista zdrowia publicznego

ul. Kopernika 25

PL 31-501 Kraków,

tel: +48 (12) 421 40 10

fax: +48 (12) 429 48 72

marta.makara-studzinska@uj.edu.pl